

10. Landau D. M., Lehrs L. Populist peacemaking: Trump's peace initiatives in the Middle East and the Balkans. *International Affairs*. 2022. Vol. 98(6). P. 2001–2019.
11. Müller J-W. Populism and the Crisis of Liberal Democracy. *Project Syndicate [online]*. 05.01.2016. URL: <https://www.project-syndicate.org/onpoint/opponents-and-defenders-of-political-liberalism-by-jan-werner-mueller-2024-01>
12. Schmidtke O. The 'will of the people': The populist challenge to democracy in the name of popular sovereignty. *Social & Legal Studies*. 2023. Vol. 32(6). P. 911–929.
13. Sorensen L. Populism in communications perspective: Concepts, issues, evidence. Heinisch R., Holtz-Bacha C., Mazzoleni O. (eds.) *Political Populism: A Handbook. International Studies on Populism*, 3. Nomos, 2021. P. 383–398. URL: https://eprints.whiterose.ac.uk/id/eprint/180640/4/Sorensen_2ndEd_Author_Accepted_Manuscript.pdf
14. Subedi D. B. Rethinking peacebuilding in the age of populism. *Peace Review*. 2022. Vol. 33(4). P. 495–505.
15. Thiers C., Wehner L. E. The personality traits of populist leaders and their foreign policies: Hugo Chávez and Donald Trump. *International Studies Quarterly*. 2022. Vol. 66(1). 11 p. URL: <https://surl.li/yprpgl>

Зубарєва Катерина

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ В КОНФЛІКТНОМУ ВРЕГУЛЮВАННІ

Ключові слова: цифрова дипломатія, конфліктне врегулювання, міжнародні комунікації, публічна дипломатія.

Keywords: digital diplomacy, conflict resolution, international communication, public diplomacy.

У сучасному глобалізованому світі цифрова дипломатія стає невід'ємною частиною міжнародних відносин, особливо в контексті конфліктного врегулювання. Вона охоплює використання сучасних технологій для ведення дипломатичних переговорів, формування міжнародної політики та налагодження комунікації між країнами.

Дослідження потенціалу цифрової дипломатії не є новим, але якщо у 2020–2022 рр. основна увага приділялася технічним і безпековим аспектам, пов'язаним з обмеженнями у зв'язку з пандемією COVID-19, то сьогодні здебільшого аналізується її вплив на реалізацію державних стратегій і багатосторонні відносини загалом. Науковці Т. Краснопольська, І. Милосердна, В. Рашица у своїх роботах розкривають роль цифрової дипломатії як напряму публічної. Сьогодні важливо зрозуміти, як цифрові технології можуть доповнювати традиційні дипломатичні методи та сприяти більш ефективному міжнародному діалогу. Саме тому *метою цієї статті* є виявити значення цифрової дипломатії в сучасних міжнародних відносинах, зокрема її ролі у врегулюванні конфліктів.

Цифрова дипломатія – це форма нової публічної дипломатії, яка використовує інтернет, нові інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) і соціальні мережі як засоби зміцнення дипломатичних відносин. Основні відмінності від класичної публічної дипломатії полягають у ширшому доступі до інформації, кращій взаємодії між окремими особами та організаціями та більшій прозорості [4, с. 77].

Її поява пов'язана зі стрімким зростанням ролі соціальних медіа у суспільному житті та їх проникненням у сферу політики. Вона охоплює широкий спектр заходів, спрямованих на формування міжнародного іміджу держави, підтримку зовнішньополітичних ініціатив та врегулювання конфліктних ситуацій через цифрові платформи.

До основних інструментів цифрової дипломатії можна віднести такі:

- створення та робота вебсайтів міністерств закордонних справ, посольств і міжнародних організацій (які слугують для пояснення та трансляції їх національної зовнішньої політики і спростування неприйнятних дій чи претензій інших держав);

- діяльність у соціальних мережах: поширення онлайн-каналів сприяє зростанню принципів відкритості та прозорості, а соціальні мережі (X, Facebook, Instagram та YouTube) забезпечують платформу для відкритого спілкування, перетворившись на найбільш потужний інструмент комунікації [2, с. 16].

Через ці канали уряди, міжнародні організації та дипломатичні представництва можуть оперативно доносити офіційну позицію з важливих питань, залучати громадськість до міжнародних обговорень і налагоджувати комунікацію з іншими державами.

З іншого боку, завдяки швидкому обміну інформацією, доступу до великої аудиторії та можливості мобілізації громадської думки цифрові платформи сприяють посиленню діалогу між сторонами конфлікту, зниженню напруги та формуванню умов для мирного врегулювання.

По-перше, міжнародні актори можуть активно використовувати цифрову дипломатію для висвітлення подій у зонах конфлікту, привертаючи увагу світової громадськості та міжнародних інституцій. Завдяки цьому уряди оперативно реагують на події, публікуючи офіційні заяви, роз'яснення та аналітичні матеріали, які допомагають сформувати міжнародну позицію щодо конфлікту. Один із найпомітніших прикладів – це офіційні X-акаунти МЗС України та президента Володимира Зеленського. Через них Україна не лише інформує світ про ситуацію на полі бою, а й закликає міжнародну спільноту до конкретних дій, як-от посилення санкцій проти росії чи надання військової та фінансової допомоги [1].

По-друге, одна з ключових загроз під час конфліктів – поширення фейкових новин і пропаганди, які можуть впливати на конфліктну ситуацію. Цифрова дипломатія допомагає боротися з дезінформацією через створення офіційних інформаційних ресурсів, фактчекінгових платформ і поширення достовірної інформації серед міжнародної спільноти. Організації, як-от НАТО, ЄС або ООН, використовують свої цифрові канали для спростування фейкових новин і формування об'єктивного бачення ситуації [3].

По-третє, цифрові технології дають змогу швидко організовувати кампанії підтримки постраждалих від конфліктів, залучати міжнародні гуманітарні організації та сприяти координації дій щодо надання допомоги. Кампанії, як-от #StandWithUkraine або #StopWar, демонструють, як цифрова дипломатія може згуртувати світову спільноту навколо важливих питань і змусити уряди вживати конкретних заходів.

По-четверте, цифрові платформи дають змогу створювати треки дипломатії, які залучають недержавних акторів, експертів, та громадянське суспільство до процесів конфліктного врегулювання. Соціальні мережі можуть слугувати платформами для обговорення важливих питань і формування громадської думки, що може вплинути на позиції урядів.

Варто зазначити, що ефективність цифрової дипломатії значною мірою залежить від її інтеграції з традиційними дипломатичними методами. Онлайн-комунікація, хоч і забезпечує швидкість і широкий охват аудиторії, не може повністю замінити офіційні переговори, зустрічі та дипломатичні місії. Традиційна дипломатія дає змогу вести конфіденційні перемовини, що часто є ключовим фактором у досягненні компромісу між сторонами конфлікту.

Отже, цифрова дипломатія має величезний потенціал для публічної дипломатії загалом і для поліпшення процесів конфліктного врегулювання зокрема. Використання новітніх технологій може сприяти швидшому реагуванню, залученню громадськості та підвищенню прозорості. Проте важливо враховувати ризики, пов'язані з дезінформацією та кібербезпекою, і розробляти стратегії для їх подолання. Успішна цифрова дипломатія вимагатиме зусиль з боку держав, міжнародних організацій та громадськості для створення сприятливого середовища для мирного врегулювання конфліктів.

Джерела та література

1. Володимир Зеленський: [офіційний акаунт Володимира Зеленського]. X (Twitter). URL: <https://x.com/zelenskyuua>
2. Краснопольська Т. М., Милосердна І. М. Цифрова дипломатія як основа нової публічної дипломатії. *Актуальні проблеми політики*. 2022. № 69. С. 13–20. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/69_2022/2.pdf
3. Note to Correspondents – on Ukraine (Zaporizhzhia). *United Nations*. 15.08.2022. URL: <https://www.un.org/sg/en/content/sg/note-correspondents/2022-08-15/note-correspondents-ukraine-%28zaporizhzhia%29>
4. Rashica V. The Benefits and Risks of Digital Diplomacy. *SEEU Review*. Vol. 13(1). 2019. P. 75–89. URL: <https://surl.gd/zrmovb>

Кривдюк Карина

Донецький національний університет імені Василя Стуса

КЛІМАТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК НОВИЙ ВИМІР МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Ключові слова: кліматична дипломатія, міжнародні відносини, екологічна безпека, глобальне потепління, міжнародне співробітництво.

Keywords: climate diplomacy, international relations, environmental security, global warming, international cooperation.

В умовах сучасних глобальних викликів, пов'язаних зі зміною клімату, значної актуальності набуває кліматична дипломатія як особливий напрям міжнародних відносин. Кліматична дипломатія поступово перетворюється з периферійного питання на ключовий чинник формування зовнішньополітичних стратегій